BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2009. szeptember 24.)

a Franciaország által a klasszikus surlókór előfordulásában bizonyítottan érintett gazdaságokból származó tejnek és tejtermékeknek az említett ország területére történő behozatala tekintetében hozott ideiglenes védintézkedésekről

(az értesítés a C(2009) 3580. számú dokumentummal történt)

(Csak a francia nyelvű szöveg hiteles)

(2009/726/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 54. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

(1) Az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 22-i 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [2] vonatkozik az élő állatok tenyésztésére, az állati eredetű termékek előállítására, valamint ezek forgalomba hozatalára is.

(2) A 999/2001/EK rendelet VII. melléklete meghatározza azokat az intézkedéseket, melyeket a juh- és kecskefélék fertőző szivacsos agyvelőbántalma (TSE) előfordulásának gyanúja vagy megerősítése esetén meg kell hozni. A szóban forgó állatok és az azokból készült termékek Közösségen belüli forgalomba hozatalára és a Közösségbe történő behozatalára vonatkozó szabályokat ezért az említett rendelet VIII. és IX. melléklete tartalmazza.

(3) A 178/2002/EK rendelet a Közösség és az egyes tagállamok szintjén megállapítja az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó szabályokat általánosságban, különös tekintettel az élelmiszer- és takarmánybiztonságra. Az említett rendelet 53. cikke előírja, hogy amennyiben nyilvánvaló, hogy a Közösségből származó vagy harmadik országból behozott élelmiszer vagy takarmány súlyos veszélyt jelent az emberek egészségére, az állatok egészségére vagy a környezetre, és az érintett tagállam (tagállamok) által hozott intézkedésekkel ezt a kockázatot nem lehet eredményesen csökkenteni, a Bizottságnak haladéktalanul meg kell hoznia bizonyos intézkedéseket, melyek magukban foglalhatják a szóban forgó, állati eredetű élelmiszer forgalomba hozatalának vagy behozatalának a felfüggesztését.

(4) Ezenkívül a 178/2002/EK rendelet 54. cikke úgy rendelkezik, hogy amennyiben egy tagállam hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot szükségintézkedések meghozatalának szükségességéről, de a Bizottság nem a rendelet 53. cikke alapján járt el, a tagállam ideiglenes védintézkedéseket hozhat és haladéktalanul tájékoztatnia kell erről a többi tagállamot és a Bizottságot. Ebben az esetben a Bizottságnak 10 munkanapon belül az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság (SCOFCAH) elé kell terjesztenie az ügyet az ideiglenes nemzeti védintézkedések meghosszabbítása, módosítása vagy visszavonása céljából. A közösségi intézkedések elfogadásáig a tagállam fenntarthatja ideiglenes nemzeti védintézkedéseit.

(5) 2007. március 8-án az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) elfogadta a biológiai veszélyekkel foglalkozó tudományos testületnek az Európai Bizottság felkérésére megfogalmazott, a juh- és kecskefélékben előforduló TSE kockázatának egyes aspektusairól szóló véleményét [3]. Véleményében az EFSA az alábbi következtetésre jutott: „Nincs bizonyíték járványtani vagy molekuláris kapcsolatra a klasszikus és/vagy atipikus surlókór, valamint az emberben előforduló TSE között. A BSE kórokozója a TSE egyetlen azonosított zoonózis-kórokozója. Sokféleségükre való tekintettel ugyanakkor jelenleg nem zárható ki állatokban előforduló más TSE-kórokozók emberre történő átvihetőségének a lehetősége” [4].

[1] HL L 31., 2002.2.1., 1. o.
[2] HL L 147., 2001.5.31., 1. o.
[3] The EFSA Journal (2007) 466., 1–10. o.
[4] Lásd a vélemény 4. szakaszát.

(6) A véleményt követően elfogadásra került az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I., III., VII. és X. mellékletének módosításáról szóló, 2007. június 26-i 727/2007/EK bizottsági rendelet ([1]). A 727/2007/EK rendelet megszüntette a teljes állomány leselejtezésére vonatkozó kötelezettséget, és bizonyos alternatív leselejtezési intézkedéseket írt elő arra az esetre, ha egy juh- vagy kecskeféléket tenyésztő gazdaságban megerősítik a TSE kitörését, illetve ha kizárták a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalmának (BSE) előfordulását. Egy megsemmisítési végzést és Franciaországnak az e rendelet egyes rendelkezései elleni, ideiglenes intézkedések meghozatalára irányuló kérelmét követően az ideiglenes intézkedésről határozó bíró 2007. szeptember 28-i végzésével ([2]) a Bíróság felfüggesztette a megtámadott rendelkezések végrehajtását mindaddig, amíg jogerős bírósági határozatot nem hoznak az alapügyben.

(7) 2008. január 24-én a Bizottság felkérésére az EFSA a juh- és kecskefélékben előforduló TSE kockázatának egyes aspektusairól szóló, 2007. március 8-i véleményében megfogalmazott következtetések egyes szempontjainak értelmezése tekintetében tudományos és technikai pontosítást ([3]) fogadott el, melyet figyelembe vettek a 727/2007/EK rendelet elfogadásakor.

(8) Az említett pontosítás alapos mérlegelését és esetleges kockázatkezelői szerepének vizsgálatát követően a Bizottság elfogadta az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. mellékletének módosításáról szóló, 2008. június 17-i 746/2008/EK rendeletet ([4]). A 746/2008/EK rendelet lényegében fenntartja a 727/2007/EK rendeletben már előírt rendelkezéseket. A Franciaország által előterjesztett új ügyek alapján az Elsőfokú Bíróság elnökének 2008. október 30-i végzésével ([5]) a Bíróság felfüggesztette a vonatkozó rendelkezések végrehajtását mindaddig, amíg olyan jogerős bírósági határozatot nem hoznak, mely teljes egészében kivizsgálja a 746/2008/EK bizottsági rendelet alapján hozott kockázatkezelési intézkedések jogszerűségét.

(9) 2008. november 6-án az EFSA közzétette a biológiai veszélyekkel foglalkozó tudományos testületnek az Európai Bizottság felkérésére megfogalmazott, az emberek és állatok kiskérődzőktől származó tej és tejtermékek okozta fertőző szivacsos agyvelőbántalmakkal (TSE) szembeni veszélyeztetettségéről szóló véleményét ([6]). Véleményében az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a klasszikus surlókór a tejjel vagy a kolosztrummal az anyajuhról átterjedhet a bárányra is. Az EFSA megállapította továbbá, hogy a klasszikus surlókórral fertőzött állományból származó tej és tejtermékek használata az emberek és állatok esetében TSE-nek való kitettség kockázatával járhat. Az EFSA azt a következtetést is levonta, hogy a juhok surlókórral szembeni ellenállásának kialakítását célzó tenyésztési programok révén várhatóan csökken az emberek és állatok kiskérődzőktől származó tejtermékek fogyasztásával összefüggő kitettsége. Ami az atipikus surlókórt illeti, az EFSA megállapította továbbá, hogy a fertőzött egyedek szervezetében jelenlévő kórokozó látszólag korlátozott terjedése csökkentheti a tej útján történő átvihetőséget. A BSE vonatkozásában az EFSA megjegyezte, hogy a BSE-vel fertőzött kiskérődzőktől származó kolosztrum vagy tej esetében fertőzőképességre vagy PrP^{Sc} jelenlétére vonatkozó információ nem áll rendelkezésre. Mindazonáltal a BSE-kórokozó kísérleti úton megfertőzött, betegségre fogékony juhokban való korai és progresszív perifériás terjedése miatt az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a BSE-vel fertőzött, betegségre fogékony kiskérődzőktől származó kolosztrum és tej estében valószínű lenne az átvihetőség.

(10) 2008. november 6-án a Francia Élelmiszer-biztonsági Hatóság (AFSSA) a klasszikus surlókór kiskérődzőktől származó tej útján történő terjedésének kockázatáról szóló véleményt ([7]) tett közzé, melyben az EFSA véleményében megfogalmazottakkal azonos következtetésre jutott a klasszikus surlókórnak a tejjel vagy kolosztrummal az anyajuhról a bárányra való átvihetőségét illetően. Az emberek TSE-nek való kitettségét illetően az AFSSA úgy vélte, hogy a kiskérődzők fertőzött vagy fertőzésgyanús állományaiból származó tej és tejtermékek fogyasztása a fogyasztók túlzott kitettségét eredményezheti és azt ajánlotta, hogy „meg kell tiltani az állományból származó, emberi fogyasztásra szánt tej és tejtermékek forgalmazását" a betegségnek a klasszikus surlókórban szenvedő állományokban való előfordulása nagy valószínűségére való tekintettel.

(11) 2008. november 7-én az EFSA és az AFSSA véleményeire támaszkodva Franciaország a nemzeti piacra korlátozott és a súrlókórral fertőzött állományokból származó tej és tejtermékek élemiszer- és takarmánycélokra történő franciaországi felhasználását tiltó intézkedéseket fogadott el ([8]).

(12) 2008. november 11-én és 26-án a SCOFCAH megvizsgálta, hogy milyen következtetések vonhatók le ezen új tudományos megállapításokból.

([1]) HL L 165., 2007.6.27., 8. o.
([2]) T-257/07 R. sz. ügy, Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, EBHT [2007] II-4153.
([3]) A biológiai veszélyekkel foglalkozó testület tudományos jelentése az Európai Bizottság felkérésére „A juh- és kecskeféléken előforduló fertőző szivacsos agyvelőbántalmak (TSE) kockázatának egyes aspektusairól szóló, 2007. március 8-i véleményben megfogalmazott következtetések egyes szempontjai értelmezésének és vizsgálatának tudományos és technikai pontosítása" címmel. The EFSA Journal (2008) 626., 1–11. o.
([4]) HL L 202., 2008.7.31., 11. o.
([5]) T-257/07 RII. sz. ügy, Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, HL C 327., 2008.12.20., 26. o.
([6]) *The EFSA Journal* (2008) 849, 1–37. o.
([7]) Az AFSSA 2008. október 8-i véleménye a klasszikus surlókór kórokozójának tej útján való, fajon belüli átvitelére vonatkozó, rendelkezésre álló új tudományos megállapítások lehetséges állat-egészségügyi és közegészségügyi következményeiről, (http://www.afssa.fr/Documents/ESST2008sa0115EN.pdf).
([8]) A kecskefélék kergekórjára vonatkozó állat-egészségügyi intézkedések meghatározásáról szóló, a 2008. november 7-i rendelettel módosított, 2003. január 27-i rendelet, a Francia Köztársaság Hivatalos Lapja, 2008. november 8., 17160. o.

(13) A SCOFCAH 2008. november 11-i ülésén – figyelembe véve az új tudományos bizonyítékokat, különösen a klasszikus surlókór tejjel az anyajuhról a bárányra való bizonyított átvihetőségét – a 999/2001/EK rendelet VII. és IX. mellékletének módosítását célzó bizottsági rendeletre irányuló javaslattervezetet terjesztettek elő a súrlókórral fertőzött állományokból származó tej és tejtermékek takarmánycélokra történő felhasználásának tilalma, a klasszikus súrlókórral fertőzött tejelő állományok felszámolási eljárásának felgyorsítása, valamint a tej és tejtermékek nemzeti piacon való élelmiszercélú felhasználásának korlátozása érdekében. Mivel azonban a tagállamok többsége ezen utolsó elemet nem támogatta, a javaslatot nem bocsátották szavazásra.

(14) 2008. november 26-án a 999/2001/EK rendelet VII. és IX. mellékletének a klasszikus súrlókórral fertőzött gazdaságokból származó tej és tejtermékek takarmánycélokra történő felhasználásának tilalma érdekében történő módosítását célzó bizottsági rendeletre irányuló módosított javaslat került benyújtásra, melyet a SCOFCAH minősített többséggel támogatott. A francia küldöttség hivatalos nyilatkozatban üdvözölte a javaslat elfogadását és kérte a Bizottságot, hogy nyújtson be egy, a 999/2001/EK rendeletnek az élelmiszerekre vonatkozó hasonló intézkedések elrendelése érdekében történő módosítását célzó bizottsági rendeletre irányuló javaslatot is. E kérésre válaszul a Bizottság megerősítette, hogy folytatódnak a megbeszélések az élelmiszerekre vonatkozóan.

(15) Ezt követően elfogadásra került az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. és IX. mellékletének módosításáról szóló, 2009. február 3-i 103/2009/EK bizottsági rendelet ([1]). A 103/2009/EK rendelet számos módosítást ír elő a 999/2001/EK rendelet VII. mellékletéhez, köztük azt a rendelkezést, melynek értelmében – amennyiben egy megerősített TSE klasszikus surlókór – a gazdaságban tartott, megsemmisítendő állatoktól származó tej és tejtermékek az adott gazdaságon kívül máshol nem használhatók fel kérődzők takarmányozására. Ezenkívül e termékek nem kérődzőknek szánt takarmányként történő forgalomba hozatalát az érintett tagállam területére kell korlátozni. Végezetül a 103/2009/EK rendelet előírja a klasszikus súrlókórral fertőzött tejelő állományok felszámolási eljárásának felgyorsítását annak érdekében, hogy az emberek esetében csökkenjen a TSE-nek való kitettség kockázata.

(16) 2008. december 18-án Franciaország kérte a Bizottságot, hogy a 178/2002/EK rendelet 53. cikke (1) bekezdésének megfelelően fogadjon el szükségintézkedéseket a klasszikus surlókór kórokozóinak való emberi kitettségre vonatkozóan. Ezenkívül Franciaország tájékoztatta e kérésről a többi tagállam küldöttségét a SCOFCAH 2009. január 14-i ülésén.

(17) A 999/2001/EK rendelet VII. és IX. mellékletének módosítását célzó bizottsági rendeletre irányuló javaslat 2008. november 26-i, a SCOFCAH elé történő beterjesztését követő megbeszélésekkel összhangban a Bizottság 2009. január 20-án munkacsoporti szinten folytatta a klasszikus súrlókórral fertőzött gazdaságokból származó tej és tejtermékek élelmiszercélú felhasználásának megvitatását. A vita során nyilvánvalóvá vált, hogy a tagállamok többsége nem támogatja a Franciaország által elfogadott, arra vonatkozó álláspontot, hogy további kockázatkezelő intézkedéseket kell hozni az említett tej és tejtermékek élelmiszercélú felhasználásának korlátozására.

(18) 2009. március 11-i, Franciaországnak címzett levelében a Bizottság megerősítette, hogy nem áll szándékában szükségintézkedéseket elfogadni a tej és tejtermékek élelmiszercélú felhasználására vonatkozóan.

(19) 2009. február 25-én Franciaország intézkedést fogadott el a juh- és kecskefélékből származó, emberi fogyasztásra szánt tej és tejtermékek Franciaország területére történő behozatalának tilalmára vonatkozóan ([2]). 2009. március 9-én Franciaország értesítette a Bizottságot az említett ideiglenes védintézkedésekről a 178/2002/EK rendelet 54. cikke (1) bekezdésének megfelelően. Ezen intézkedések értelmében a tej és tejtermékek egyrészt csak és kizárólag abban az esetben hozhatók be egy másik tagállamból Franciaország területére, ha olyan gazdaságból származnak, melyet a termeléskor nem helyeztek hatósági szállítási tilalom alá, másrészt csak és kizárólag abban az esetben, ha azok nem olyan állatoktól származnak, melyeket meg kellett semmisíteni vagy le kellett ölni a klasszikus surlókór előfordulásának megerősítését követően.

(20) Ennek megfelelően a Bizottság 2009. március 23-i ülésén a SCOFCAH elé terjesztette az ügyet az ideiglenes nemzeti védintézkedések meghosszabbítása, módosítása vagy visszavonása céljából, a 178/2002/EK rendelet 54. cikke (2) bekezdésének megfelelően.

(21) Mint azt a 746/2008/EK rendelet preambuluma és különösen annak (12) preambulumbekezdése részletesen megemlíti, az EFSA elismeri, hogy nincs tudományos bizonyíték semmiféle közvetlen kapcsolatra a juh- és kecskefélékben előforduló, BSE-n kívüli TSE és a TSE emberben való előfordulása között, még akkor is, ha a juh- és kecskefélék megbetegedéséért felelős kórokozók biológiai sokfélesége olyan fontos tényező, amely miatt nem zárható ki a betegség emberre történő átvihetősége.

([1]) HL L 34., 2009.2.4., 11. o.

([2]) A fertőző szivacsos agyvelőbántalom kockázatának kitett juh- és kecskefélékből származó, emberi fogyasztásra szánt tej és tejtermékek, valamint tejet tartalmazó termékek behozatalának tilalmáról szóló, 2009. február 25-i rendelet, a Francia Köztársaság Hivatalos Lapja, 2009. március 5., 4094. o.

(22) Az EFSA azon véleménye, mely szerint a juh- és kecskefélék TSE-megbetegedéséért felelős kórokozók emberre történő átvihetősége nem zárható ki, az emberi fajhatár átlépését vizsgáló, állati modelleken (főemlősökön és egereken) végzett kísérleti vizsgálatokon alapul. Ezek a modellek azonban nem veszik figyelembe az emberi faj olyan genetikai jellemzőit, melyek jelentősen befolyásolhatják a prionok okozta betegségekre való relatív fogékonyságot. Az eredmények természetes körülményekre való kivetítését illetően is rendelkeznek bizonyos korlátokkal, így például különösen a tekintetben uralkodik bizonytalanság, hogy mennyire megbízható mértékben képviselik az emberi fajhatárt, illetve hogy a kísérletben alkalmazott beoltási mód megfelelő mértékben tükrözi-e a természetes körülmények közötti expozíciót. Ennek alapján elmondható, hogy bár a juh- és kecskefélékben előforduló TSE-kórokozók emberre történő átvihetőségének kockázata nem zárható ki, e kockázat rendkívül alacsony lenne, tekintettel arra, hogy az átvihetőséget olyan kísérleti modelleknél mutatták ki, melyek nem a valós emberi fajhatárhoz kapcsolódó természetes körülményeket és a fertőzés valós terjedési irányát képviselik.

(23) A közösségi politikák végrehajtása során biztosítani kell az emberi élet és egészség magas szintű védelmét. Az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó közösségi intézkedéseknek az emberek és az állatok egészségét fenyegető lehetséges kockázatok megfelelő felmérésén kell alapulniuk, figyelembe véve a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékokat, fenntartva vagy tudományosan indokolt esetben növelve az emberi és az állati egészség védelmi szintjét. Lehetetlen azonban a kockázatok teljes kiküszöbölését bármely, az élelmiszerbiztonságra vonatkozó kockázatkezelési döntés reális céljának tekinteni, mivel az intézkedések arányosságának biztosítása érdekében a kockázatcsökkentési intézkedések költségeit és hasznát gondosan mérlegelni kell. A kockázatkezelő feladata és felelőssége a kockázat elfogadható szintjéről való döntés, figyelembe véve a tudományos kockázatfelmérés összes elemét.

(24) Az elfogadható kockázati szint megállapításáért és a közegészség magas szintű védelmének fenntartását biztosító legalkalmasabb intézkedések meghozataláért a Bizottság mint közösségű szintű kockázatkezelő a felelős, szorosan együttműködve a tagállamokkal. A Bizottság felülvizsgálta és értékelte a TSE emberre történő átvihetőségére vonatkozó legújabb tudományos információkat. Úgy ítélte meg, hogy a fennálló kockázatok szintje jelenleg nagyon alacsony és elfogadható mértékű. A takarmányokra vonatkozó szabályokon túlmenően, aránytalan mértékű intézkedések meghozatala nélkül a Bizottság 103/2009/EK rendeletében előírta a klasszikus súrlókórral fertőzött tejelő állományok felszámolási eljárásának felgyorsítását, ami a TSE-nek való emberi kitettség további csökkenését eredményezi.

(25) Emiatt a rendelkezésre álló tudományos véleményekben hivatkozott tudományos bizonyítékok, valamint a SCOFCAH-hal történt konzultációk alapján, illetve az Elsőfokú Bíróságnak a 746/2008/EK rendelet megtámadott rendelkezéseinek jogszerűségéről szóló határozatára várva – mely a Franciaország által bejelentett intézkedés szempontjából is releváns –, a Bizottság a SCOFCAH-hal történt konzultációkat követően úgy véli, hogy a Franciaország által elfogadott ideiglenes védintézkedések – még az elővigyázatosság elvének figyelembevételével is – túlmutatnak azon, ami az emberi egészséget fenyegető komoly kockázat elkerüléséhez szükséges.

(26) Emiatt a Bizottság úgy véli, hogy a Franciaország által 2009. február 25-én elfogadott és a Bizottságnak 2009. március 9-én bejelentett intézkedéseket fel kell függeszteni a 178/2002/EK rendelet 54. cikke (2) bekezdésének megfelelően mindaddig, amíg a T-257/07 sz. ügyben, Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, nem hoznak határozatot.

(27) Az e határozatban előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Franciaország felfüggeszti a klasszikus surlókór előfordulásában bizonyítottan érintett gazdaságokból származó tejnek és tejtermékeknek az említett ország területére való behozatalát tiltó intézkedések alkalmazását mindaddig, amíg a T-257/07 sz. ügyben, Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, nem hoznak jogerős bírósági határozatot.

2. cikk

Franciaország legkésőbb 2009. október 16-ig köteles meghozni az e határozatnak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

Franciaország értesíti a Bizottságot ezekről az intézkedésekről.

3. cikk

Ennek a határozatnak a Francia Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2009. szeptember 24-én.

a Bizottság részéről
Androulla VASSILIOU
a Bizottság tagja